

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249596

การประกำหนัในอนาคค

นางสาวเกสรี่ นิตินนตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณัฒพิค

สาขาวิชานิติศาสคร์

คณะนิติศาสคร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึคษา 2553

ดิปลัคท์ขบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

600254014

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

249596

การประกันหนังสือในอนาคต

นางสาวเกสรี นิติมন্ত্রী

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 1 8 5 9 5 9 4 3 4

SECURITY ON FUTURE OBLIGATION

Miss Kesaree Nitimontree

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประกันหนี้ในอนาคต

โดย

นางสาว เกสรี นิติมนตรี

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ สำเรียง เมฆเกรียงไกร

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา ธนิตกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ สำเรียง เมฆเกรียงไกร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ธรรวัฒน์ นิติโพธิ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์)

เกสรี นิติมนตรี : การประกันหนี้ในอนาคต (Security on Future Obligation)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ สำเรียง เมฆเกรียงไกร, 125 หน้า

249596

ด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 681 ประกอบมาตรา 707 ได้บัญญัติให้สามารถทำสัญญาค้ำประกัน และสัญญาจำนอง ตามลำดับ เพื่อประกันหนี้ในอนาคตได้อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่มีการบัญญัติถึงนิยามและขอบเขตหรือลักษณะของ “หนี้ในอนาคต” ทำให้เกิดปัญหาการตีความและการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เน้นการค้นคว้าจากเอกสาร ตำราทางวิชาการต่างๆ เพื่อวิเคราะห์ขอบเขตและลักษณะของหนี้ในอนาคตตามมาตรา 681 และตอบคำถามต่างๆ เกี่ยวกับผลของการทำสัญญาประกันหนี้ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติ

ทั้งนี้ จากการค้นคว้า ผู้เขียนพบว่า “หนี้ในอนาคต” นั้น มีลักษณะคล้าย “หนี้ที่มีเงื่อนไขบังคับก่อน” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1 โดยหนี้ในอนาคตตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาที่อาจทำการประกันได้นั้นจะต้องมีการระบุในสัญญาอย่างชัดเจนหรือต้องเป็นหนี้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหนี้ที่ได้ก่อขึ้นในคราวแรก หากไม่แล้วศาลจะตีความเป็นคุณแก่คู่สัญญาฝ่ายที่ต้องเสียในมูลหนี้ นั้น ทั้งนี้ เพื่อการบังคับตามสัญญาประกันหนี้ในอนาคตให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของคู่สัญญามากที่สุด และป้องกันความไม่เป็นธรรมที่อาจเกิดจากความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจและอำนาจต่อรองระหว่างคู่สัญญา แต่อย่างไรก็ดีเพื่อหลีกเลี่ยงการตีความและการบังคับใช้ในทางปฏิบัติจึงควรบัญญัติคำนิยามและขอบเขตหรือลักษณะของ “หนี้ในอนาคต” ให้ชัดเจนไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สาขาวิชานิติศาสตร์..... ลายมือชื่อนิติศ..... *เกสรี นิติมนตรี*
ปีการศึกษา.....2553..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก..... *[Signature]*

5185959434 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : SECURITY / FUTURE OBLIGATION

KESAREE NITIMONTREE : SECURITY ON FUTURE OBLIGATION. THESIS

ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR SAMRIENG MEKKRIENGKRAI, 125 pp.

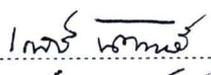
249596

As prescribed by the Civil and Commercial Code Section 681 and Section 707, guarantee agreement and mortgage agreement could be done over future obligation; however, the Code merely stipulate neither definition, nature nor limit to which future obligation could be secured, causing issues in interpreting and enforcing the agreement in practice.

This research is mainly based on document research in order to analyze the limit and nature of the future obligation under Section 681 as well as the validation of the security agreement on future obligation in practice.

The study finds out that 'future obligation' is rather similar to 'conditional obligation' under Book 1 of the Civil and Commercial Code. Moreover, the Supreme Court has laid precedence that the future obligation that could be secured has to be clearly mentioned in the security agreement or be of same class or has some relatedness to the former obligation secured under the same security agreement or the court shall interpret the agreement in favor of the party obligated under the agreement, in order that the agreement could be enforced in consistence with the real consent of the parties and prevent the unfair that may be caused by the difference of the economic and bargaining power of the parties. However, to avoid interpreting and enforcing the agreement in practice, the definition, nature and limit of "future obligation" should be clearly described in the Civil and Commercial Code.

Field of Study : Laws.....

Student's Signature .....

Academic Year : 2010.....

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากท่านรองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ และ ท่านอาจารย์ธวัชเนติโพธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และท่านรองศาสตราจารย์ สำเรียง เมฆเกรียงไกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีตลอดมาจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าของเอกสาร บทความ ตำรา หนังสือทุกท่านที่ผู้เขียนใช้ในการสืบค้นข้อมูลทั้งที่กล่าวและที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ เจ้าหน้าที่ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน สำหรับกำลังใจและความช่วยเหลือที่มีค่าอย่างยิ่งตั้งแต่ผู้เขียนเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีจนกระทั่งปริญญาโท

ท้ายนี้คุณค่าและประโยชน์จากการค้นคว้าอันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็นกตเวทิตาแก่บิดา มารดา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนศิษย์มาตลอด ด้วยวิญญานของความเป็นครู ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	2
1.4 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย.....	2
1.5 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 หลักการว่าด้วยการประกันหนี้ และสภาพปัญหาของการประกันหนี้ในอนาคต.....	4
2.1 ความหมายของ “หลักประกัน”.....	4
2.2 หลักการและเหตุผลของกฎหมายว่าด้วยการประกันหนี้.....	5
2.3 ประเภทของการประกันหนี้.....	8
2.3.1 การประกันหนี้ด้วยบุคคล.....	8
2.3.2 การประกันหนี้ด้วยทรัพย์สิน.....	9
2.3.2.1 การส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินให้แก่เจ้าหนี้เพื่อเป็นประกัน.....	9
2.3.2.2 การประกันหนี้โดยไม่ต้องมีการส่งมอบการครอบครองทรัพย์สิน.....	9
2.3.2.3 การให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นประกันหนี้.....	9
2.4 สภาพปัญหาของหลักประกันเพื่อหนี้ในอนาคต.....	11
บทที่ 3 การประกันหนี้ในอนาคตตามกฎหมายต่างประเทศ.....	12
3.1 หลักกฎหมายว่าด้วยการประกันหนี้ของประเทศอังกฤษ.....	12
3.1.1 การประกันหนี้ด้วยบุคคล.....	12
3.1.1.1 Contract of guarantee.....	12

3.1.1.2 Contract of Indemnity.....	13
3.1.2 การประกันหนี้ด้วยทรัพย์สิน.....	14
3.1.2.1 Pledge.....	14
3.1.2.2 Mortgage.....	15
3.1.2.3 Charge.....	15
3.1.3 สัญญาประกันหนี้ในอนาคตามกฎหมายประเทศอังกฤษ.....	16
3.1.3.1 หลักการหนี้บังคับและหนี้ทางเลือก (The Optional/ Obligatory Advance Doctrine).....	18
3.1.3.2 หลักการตาม Uniform Land Security Interest Act (ULSIA).....	18
3.2 หลักกฎหมายว่าด้วยการประกันหนี้ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	19
3.2.1 การประกันหนี้ด้วยบุคคล.....	20
3.2.2 การประกันหนี้ด้วยทรัพย์สิน.....	20
3.2.2.1 ลักษณะของสัญญาประกันหนี้.....	20
3.2.2.2 ขั้นตอนและวิธีการทำสัญญาประกันหนี้.....	20
3.2.2.3 สิทธิและหน้าที่ระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ให้ประกัน.....	21
3.2.2.4 การบังคับหลักประกัน.....	21
3.2.3 สัญญาหลักประกันเพื่อหนี้ในอนาคตามกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา...	21
3.2.3.1 หลักเจตนาารมณ์ของกลุ่มสัญญา หรือหลักความเกี่ยวเนื่องกันของหนี้ (Determining Intent หรือ Same Class-Relatedness Rule).....	22
3.2.3.2 หลักความสุจริตและทางปกติการค้า (Good Faith and Conscionability).....	23
3.3 หลักกฎหมายว่าด้วยการประกันหนี้ของประเทศญี่ปุ่น.....	24
3.3.1 การประกันหนี้ด้วยบุคคล.....	24
3.3.1.1 ลูกหนี้ร่วมหรือหลายคน (Joint and several Obligation-duty).....	24
3.3.1.2 การค้ำประกัน (Suretyship) ซึ่งรวมถึง ผู้ค้ำประกันร่วม หรือหลายราย (Joint and several suretyship).....	25
3.3.2 การประกันหนี้ด้วยทรัพย์สิน.....	26
3.3.2.1 Pledge	27
3.3.2.2 Hypothec.....	28

3.3.3 การประกันหนี้ในอนาคตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น.....	28
บทที่ 4 การประกันหนี้ในอนาคตามกฎหมายไทย.....	29
4.1 หนี้ในอนาคต.....	29
4.1.1 หนี้ และบ่อเกิดแห่งหนี้.....	29
4.1.1.1 นิติกรรม.....	30
4.1.1.2 นิติเหตุ.....	30
4.1.2 ลักษณะอื่นๆ ตามกฎหมายที่อาจเทียบเคียงได้กับหนี้ในอนาคต.....	31
4.1.2.1 เงื่อนไข.....	31
4.1.2.2 เงื่อนไขเวลา.....	33
4.1.2.3 กำหนดเวลาชำระหนี้.....	33
4.2 สัญญาประกันหนี้.....	34
4.2.1 สัญญาค้ำประกัน.....	35
4.2.1.1 หนี้ประธาน.....	35
4.2.1.2 บุคคลผู้อาจเป็นผู้ค้ำประกัน.....	37
4.2.1.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ค้ำประกันและเจ้าหนี้.....	37
4.2.1.4 หลักฐานเป็นหนังสือ.....	38
4.2.1.5 การสิ้นสุดของสัญญาค้ำประกัน.....	39
4.2.2 สัญญาจำนอง.....	47
4.2.2.1 หนี้ประธาน.....	47
4.2.2.2 บุคคลผู้อาจเป็นผู้จำนอง.....	48
4.2.2.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้จำนองและเจ้าหนี้.....	49
4.2.2.4 แบบและการทำสัญญา.....	49
4.2.2.5 การสิ้นสุดของสัญญาจำนอง.....	51
4.2.3 สัญญาจำนำ.....	52
4.2.3.1 ลักษณะของสัญญาจำนำ.....	52
4.2.3.2 บุคคลผู้อาจเป็นผู้จำนำ.....	52
4.2.3.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้จำนำและเจ้าหนี้.....	53
4.2.3.4 แบบและการทำสัญญา.....	54
4.2.3.5 การสิ้นสุดของสัญญาจำนำ.....	54

4.3 ตัวอย่างสัญญาประกันหนี้ในอนาคตในปัจจุบัน.....	56
4.3.1 สัญญาค้ำประกันลูกจ้างเข้าทำงาน.....	56
4.3.2 สัญญาค้ำประกันผู้รับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ.....	57
4.3.3 สัญญาประกันการเบิกเงินเกินบัญชี.....	58
บทที่ 5 วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกันหนี้ในอนาคต.....	59
5.1 ปัญหาขอบเขตของหนี้ในอนาคต.....	59
5.1.1 หลักการและสภาพปัญหาของขอบเขตของหนี้ในอนาคต.....	60
5.1.2 ขอบเขตหนี้ในอนาคตกับประเด็นข้อพิจารณาตามกฎหมายไทย.....	61
5.1.2.1 หนี้ในอนาคตคืออะไร.....	61
5.1.2.2 หนี้ในอนาคตกับหนี้ที่มีเงื่อนไข.....	68
5.1.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้เดิม และหนี้ในอนาคต.....	70
5.2 ปัญหาการจำนำเพื่อประกันหนี้ในอนาคต.....	71
5.2.1 คำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการจำนำเพื่อหนี้ในอนาคต.....	72
5.2.2 ข้อพิจารณาในผลทางกฎหมายเกี่ยวกับการจำนำเพื่อหนี้ในอนาคต	75
5.3 ปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในสัญญาประกันหนี้ในอนาคต.....	79
5.3.1 หลักการและสภาพปัญหาของข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในสัญญาประกัน เพื่อหนี้ในอนาคต.....	80
5.3.2 เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540....	81
5.3.3 เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541.....	86
5.3.4 ข้อพิจารณาในผลทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาประกันเพื่อหนี้ในอนาคตกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 และ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541.....	89
5.4 สัญญาประกันหนี้หมุนเวียนกับสถาบันการเงิน จะถือว่าหนี้ที่ประกันระงับสิ้นสุด เมื่อใด.....	92
5.5 เจ้าหนี้มีประกันในกฎหมายล้มละลาย แต่ทรัพย์สินซึ่งจำนองหรือจำนำนั้น เป็น ประกันเพื่อหนี้ในอนาคตให้กับบุคคลอื่นที่ไม่ล้มละลายด้วย จะมีสิทธิเพียงใด.....	96
5.6 กรณีของการจำนำสินค้าที่เก็บไว้ในคลังสินค้า จะจำนำลำดับแรกเป็นประกันหนี้ อนาคตหรือหนี้สินหมุนเวียน แต่จำนำสองเป็นหนี้เงินที่มีกำหนดระยะเวลาซึ่งถึง กำหนดชำระก่อน เช่นนี้จะบังคับจำนำได้หรือไม่เพียงใด.....	101

5.7 การทำสัญญาประกันหนี้ในอนาคต	106
5.7.1 หลักฐาน หรือแบบของการทำสัญญาประกันหนี้ในอนาคต.....	106
5.7.2 วงเงินการทำสัญญาประกันหนี้ในอนาคต.....	109
5.7.3 กรณีมีข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปภายหลังการทำสัญญาประกันหนี้ใน อนาคต.....	111
5.8 การจัดลำดับสิทธิระหว่างเจ้าหนี้จำนองเหนือทรัพย์สินจำนองขึ้นเดียวกัน.....	112
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	114
6.1 บทสรุป.....	114
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	118
รายการอ้างอิง.....	122
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	125